

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024

Бутенко Є. В.
к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна
Вовна М. Ю.
здобувач
м. Боярка, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Україна посідає третє місце у світі за площею орних земель. Має у власності 8,7% площі чорноземів світу. Відповідно, при раціональному використанні, здатна задовільнити українське населення харчовими продуктами та організувати експорт у світ [5, с.7]. Адже, експортний потенціал країни здатний забезпечити близько 400 мільйонів людей світу [1, с.93].

За останні роки спостерігається досягнення критичного рівня деградації ґрунтів. Важливо пам'ятати, що в теперішній час, наша держава знаходиться у дуже складних умовах. Територія країни, уже понад 2 роки, з початку повномасштабного вторгнення, зазнає впливу бойових дій, а Донецька та Луганська області уже понад 10 років.

До повномасштабного вторгнення процес ерозії займав найбільшу вагу серед деградаційних процесів. В нинішніх умовах – це руйнація ґрунтового покриву [4], забруднення землі вибухонебезпечними речовинами, викидами парникових газів, зруйнованою технікою. В підсумку бойові дії впливають на фізичний, хімічний, біологічний стан ґрунтів та призводить до дуже вираженої деградації ґрунтів. [1, с.96]. Все це призводить до погіршення екологічної ситуації та загострює продовольчі проблеми країни. Згідно з опитуваннями аграріїв країни станом на січень 2024 року спостерігається наступна ситуація в порівнянні з довоєнним періодом [4] (див. табл. 1).

Таблиця 1

Проблеми, які спостерігаються при вирощуванні рослин в повоєнний період згідно з опитуванням «БТУ-ЦЕНТР»

Опис проблеми	У % співвідношенні
Зниження врожайності	39%
Порушення фізико-хімічних властивостей	25%
Порушення фізичних властивостей	25%
Руйнація структури ґрунту	24%
Втрата біорізноманіття	23%
Погіршення фітосанітарного стану агроценозу	23%
Забруднення токсичними речовинами	19%
Від'ємний баланс елементів живлення	11%

Руйнування послідовності ґрунтових горизонтів	10%
Деформація ґрунтового покриву	7%
Інше	2%

Тому, пошук рішення для вирішення проблемних підходів розвитку сільського землекористування набуло дуже пріоритетного значення [6, с.134].

Урядом у 2020 році було розроблено розпорядження «Про схвалення Концепції сільського розвитку до 2030 року» та поставлено цілі (схема 1) [6, с.135].

Рисунок 1. Цілі державної політики в галузі забезпечення сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року

Для забезпечення запропонованої концепції важливим є питання відновлення українського села. Тому перед урядом стоїть визначення ризиків щодо продовольчої стабільності та пошук шляхів відновлення громад[2, с.48].

На думку науковців, першим питанням при відновленні українського села є закриття питання децентралізації. Адже при переході вищих керівних органів до місцевих органів відбудеться наближення влади до людей. Науковці висувають пропозиції про сприяння сільськогосподарської кооперації, що позитивно вплине на рух коштів селян шляхом зменшення витрат та збільшення доходів через конкурентоспроможність продукції та пропонують шляхи розвитку сільської місцевості, що запустить механізм обробітку земель та збуту продукції.

Для забезпечення розвитку сільського господарства країни необхідно стимулювати сільське населення шляхом:

-Забезпечення високого рівня економічного зростання врахувавши інтереси різних рівнів агроформувань;

- Стимулювати процеси створення збалансованого аграрного середовища для конкуренції в умовах рівності суб'єктів господарської діяльності;
  - Розробити та реалізувати програми несільськогосподарської діяльності, що зумовить надання інших сфер діяльності, запустить процес подолання бідності, розширить сферу доходу селян;
  - Сприяти та реалізовувати програми з поліпшення умов життя на селі, розвивати сільськогосподарську інфраструктуру;
  - Забезпечити реалізацію прав селян шляхом становлення інституцій;
  - Сформувати з громадянами, органами влади та місцевого самоврядування спільних середовищ спрямованих на ефективну економічну діяльність [3, с.4].
- При виконанні вище наведених шляхів, які варто поєднувати, запуститься процес функцій сільських територій: виробнича, екологічна, соціально-демографічна, рекреаційна та культурна.

Проте, в першу чергу необхідно деокуповані території розмінувати задля повернення та безпечного життя громадян, які в свою чергу поступово розпочнуть очистку та рекультивацию ґрунту для подальшого обробітку.

Висновки

Одним зі шляхів економічного розвитку сільськогосподарських територій є активізація українського села через покращення умов сільського життя, заохочення селян до агроформувань різних рівнів. Важливо враховувати стан в країні та брати до уваги досвід та рекомендації європейських країн при поліпшенні стану земель для зазнали впливу бойових дій.

Список використаних джерел

1. Butenko E., Sokhatska M., Kuznetsova O. До питання оцінки наслідків негативного впливу бойових дій на землях територіальних громад Донецької області // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2023. С. 3-13. (дата звернення 21.05.2024)
2. Бутенко Є.В., Петриченко С. В. Еколого-економічне оцінювання негативних наслідків бойових дій в Україні // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Землепорядна галузь України: здобутки, виклики та перспективи». 2023. (дата звернення 23.05.2024)
3. Герасимчук В.Г. Теоретичні аспекти розвитку сільських територій в Україні: проблеми та шляхи вирішення // Економіка та суспільство. 2022. №45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-88>. (дата звернення 20.05.2024)
4. Деградація ґрунтів. Як долають проблему в агрокомпаніях та які є варіанти відновлення здоров'я ґрунтів на територіях, що постраждали внаслідок воєнних дій? URL: <https://latifundist.com/reportazhy/171-degradatsiya-gruntiv-yak-dolayut-problemu-v-agrokompaniyah-ta-yaki-ye-varianti-vidnovlennya-zdorovya-gruntiv-na-teritoriyah-shcho-postrazhdali-vnaslidok-voeyennih-dij> (дата звернення 14.05.2024)
5. Новаковська І.О. Економіка землекористування. Навчальний посібник. - Київ. Аграрна наука. 2018 С. 400. (дата звернення 14.05.2024)
6. Усикова О. М., Пріоритетні підходи соціально-економічного розвитку сільських територій // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics» <https://modecon.mnau.edu.ua>. 2024. 43. С.133-138. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-18). (дата звернення 14.05.2024)

ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL AREAS IN UKRAINE: WAYS OF SOLUTION

Abstract. Ukraine has a strong potential, but it needs to find effective solutions for its full functioning. When looking for solutions, it is necessary to make a realistic assessment of the state of the country's land. Only then can we look for effective solutions to launch the economic sector of Ukrainian agriculture. Therefore, one of the ways of economic development is to restore the Ukrainian countryside by improving the conditions of rural life. It is important to pay attention to the lands that were under occupation first, as they need more restoration, which will take years.